

31. Musiikkilautakunta

Lautakunnan kokoonpano, kokoukset ym. Musiikkilautakuntaan kuuluivat v. 1955: filosofian maisteri M. V. Loppi puheenjohtajana, sosiaalipäällikkö K. A. Koponen varapuheenjohtajana sekä jäseninä filosofian tohtori E. M. v. Frenckell, filosofian maisteri P. J. Lilius, diigelpainaja M. M. Merra, kamreeri F. M. Rautio, filosofian maisteri M. J. Turunen, toimittaja O. E. Virtanen ja filosofian maisteri A. Voipio-Juvas.

Kaupunginhallituksen edustajana lautakunnassa oli filosofian maisteri Loppi.

Lautakunta kokoontui kertomusvuonna 11 kertaa, pöytäkirjojen pykäläluku oli 257 ja lähetettyjen kirjeiden lukumäärä 196. Kaupunginorkesterin intendentin hoidettavana olevan koti- ja ulkomaisen kirjeenvaihdon lähetettyjen kirjeiden lukumäärä oli 254 ja saapuneiden kirjeiden määrä 205.

Kaupunginorkesterin intendenttinä toimi filosofian tohtori N.-E. Ringbom, taloudenhoitajana neiti D. N. A. Nordblom ja kirjastonhoitajana filosofian maisteri V. S. Helasvuo. Intendentille myönnettiin tieteellistä työtä varten palkatonta virkavapautta ajaksi 1. 4.—14. 5. sekä 15. 11.—26. 11., jona aikana hänen tehtäviään hoiti kirjastonhoitaja Helasvuo ja tämän tehtäviä ylioppilas M. Vuorenjuuri. Kirjastonhoitajalle myönnettiin Prahän musiikkijuhlille matkustamista varten lomaa ajaksi 17. 5. — 27. 5., jolloin hänen tehtäviään hoiti ylioppilas Vuorenjuuri.

Lautakunnan sihteerinä toimi oikeusneuvosmies K. W. Walldén.

Musiikkilautakunnan ohjelmajaoston muodostivat kaupunginorkesterin johtaja Tauno Hannikainen ja filosofian tohtori Ringbom sekä lautakunnan jäsenet v. Frenckell, Lilius, Turunen ja Virtanen. Professori Yrjö Selin osallistui ohjelmajaoston kokouksiin ilman äänioikeutta varamiehenään kaupunginorkesterin jäsen Y. J. Syrjälä.

Koesoittoarvostelulautakunnan kokoonpano oli seuraava: kaupunginorkesterin johtaja Hannikainen puheenjohtajana, intendentti Ringbom sihteerinä sekä musiikkilautakunnan edustajina filosofian maisterit Lilius ja Turunen, Suomalaisen Oopperan kapellimestari ja Suomen muusikkojen liiton edustaja sekä viisi orkesterin jäsentä, jotka edustivat valtuuskuntaa ja ao. ääniryhmiä.

Lautakunnan laskut hyväksyi puheenjohtaja ja hänen estyneenä ollessaan varapuheenjohtaja ja molempien estyneenä ollessa sihteeri. Orkesteria koskevat laskut hyväksyi intendentti tai sihteeri.

Musiikkilautakunta oikeutettiin maksamaan kertomusvuonna eri teattereille, musiikkilaitoksille ym. taidelaitoksille ja -yhdistyksille avustuksena yhteensä 54 154 000 mk. Edellisenä vuonna avustuksia saaneet olivat lähettäneet toimintakertomuksensa lautakunnalle, jonka määräämät valvojat puolsivat, perehdyttyään avustummäärien käyttöön, uusien avustusten myöntämistä asianomaisille.

Ulkoilmakonsertteja järjestettiin tarkoitukseen varatun 690 000 mk:n määrärahan puitteissa urheilu- ja retkeilytoimiston ehdotuksen mukaisesti eri puolilla kaupunkia. Näistä konserteista huolehtivat eri kuorot ja soittokunnat, vahvistetun suunnitelman mukaisesti.

Kaupunginorkesterin konserttien radiointi jatkui samoin kuin aikaisemminkin Oy. Yleisradio Ab:n ja lautakunnan välisen sopimuksen perusteella. Yleisradion ehdotusta suuremman orkesterin muodostamista tarkoittavan yhteistyön aikaansaamiseksi ei lautakunta voinut hyväksyä, koska kaupunginorkesterin ennestään laajan työohjelman puitteissa oli mahdotonta saada tällaiseen yhteistyöhön tarvittavaa harjoitusaikaa ja koska ehdotuksen toteuttaminen olisi merkinnyt sinfoniakonserttien lukumäärän vähenemistä.

Suomalaisen Oopperan ja lautakunnan välinen sopimus jatkui vielä kertomusvuoden entisenlaisena. Sen mukaisesti kaupunginorkesteri luovutettiin Oopperan käyttöön 2.7 milj. mk:n vuotuista korvausta vastaan. Koska kaupungin vuositilintarkastajat olivat huomauttaneet siitä, että mainittu korvaus ei anna oikeata kuvaa kaupungin Oopperalle antamasta vuotuisavustuksesta menojen ollessa todellisuudessa huomattavasti suuremmat, lautakunta päätti irtisanoa entisen sopimuksen uuden, oikeudenmukaisemman aikaansaamista varten.

Lautakunnan ja Säveltäjien Tekijänoikeustoimisto Teoston välinen kertomusvuodeksi tehty sopimus oli samansisältöinen kuin aikaisempi sopimus. Sen mukaisesti lautakunta suoritti Teostolle 175 000 mk:n kertakaikkisen vuotuisen korvauksen kaupunginorkesterin esittämistä, tekijäoikeuslain alaisista sävellyksistä.

Kaupunginhallitus oli myöntänyt Helsingin Työväen Lapsilaulajille 150 000 mk:n ja Arbetets Vänner i Töölö -nimiselle yhdistykselle 50 000 mk:n suuruiset avustukset sekä velvoittanut musiikkilautakunnan helmikuuhun 1956 mennessä antamaan selontekonsa näiden varojen käytöstä. Vastaavanlainen selostus lähetettiin kaupunginhallitukselle mainituille yhdistyksille v. 1954 myönnettyjen varojen käytöstä.

Lautakunnan asettamista komiteoista antoivat kertomusvuonna lausuntonsa mm.: kaupunginteatterin perustamista koskevasta mietinnöstä annettavaa lausuntoa varten asetettu 3-jäseninen komitea; valtuustoaloitteen johdosta, joka tarkoitti Helsingissä toimivien orkestereiden, laulukuorojen ja soittokuntien avustusten korottamista, lausuntoa antamaan asetettu komitea, jäsenenä Turunen, joka toimi puheenjohtajana sekä Liljus ja Virtanen; komitea, joka sai tehtäväkseen harkita nuorisotyötoimikunnan ehdotusta erityisen yhteiselimen perustamisesta pääkaupungin nuorisojärjestöjen musiikkiharrastuksen kohentamiseksi, jäsenet samat kuin em. komiteassa; edelleen toimikunnat, jotka oli asetettu harkitsemaan Oy. Yleisradion ja lautakunnan välistä yhteistyötä sekä Suomalaisen Oopperan kaupungilta saaman avustuksen maksamistavan tarkoituksenmukaisuutta. Näiden lausuntojen pohjalta musiikkilautakunta antoi edelleen lausuntonsa kaupunginhallitukselle.

Lisäksi lautakunta antoi kertomusvuonna kaupunginhallitukselle useita lausuntoja mm. eri teattereiden ja taidelaitosten avustusanomusten johdosta. Useat näistä ehdotuksista hyväksyttiin. Sen sijaan hylättiin Juutalaisen Laulukuoron anomus saada avustusta Israeliin tehtävää konserttimatkaa varten, vaikka lautakunta oli puoltanut sitä. Lautakunta antoi hylkäävän lausunnon seuraavista avustusanomuksista: Munkkiniemen Laulajien toiminnan tukemista varten tarkoitettua avustuksesta sekä Helsingin Rautatie-läisten Sekakuoron anomuksesta saada avustusta jugoslavalaisen kuoron vierailukustannusten peittämistä varten.

Paitsi edellä mainituista asioista annettiin kertomusvuonna lausuntoja kaupunginhallitukselle mm. musiikkikirjastojen perustamisesta, opintokerhotoimintaa koskevasta valtuustoaloitteesta sekä verotusvalmisteluviraston ehdotuksesta, että se saisi käyttöönsä talosta Pohj. Hesperiank. 15 huoneen, joka oli ollut Helsingin Torvisoittokunnan käytössä.

Kaupunginorkesteri. Orkesterin johtajana toimi edelleen professori Tauno Hannikainen, joka valittiin virkaan uudelleen ajaksi 1. 6. 1955 — 31. 5. 1956.

Orkesterin konserttimestarina toimi edelleen viulutaiteilija Naum Levin. Orkesterin vahvuus oli kuten edelliselläkin vuonna 76 soittajaa. Viulunsoittaja U. Lindholm kuoli kertomusvuoden aikana. Eläkkeelle siirtyivät huilunsoittaja H. Alvas, alttoviulunsoittaja J. Boeltzig ja huilunsoittaja A. Himanen. Fagotinsoittaja L. Seulavirta erosi orkesterista. Koesoiton perusteella musiikkilautakunta nimitti virkoihinsa seuraavat orkesterinjäsenet: J. Santasalo (II huilu) ja E. Sappinen (IV fagotti).

Orkesterin jäsenet valitsivat keskuudestaan soittokaudeksi 1954—1955 seuraavat henkilöt orkesterin valtuuskuntaan: A. Viljava (puheenjohtaja), E. Rautasuo ja E. Taimela, varalle Y. Selin ja V. Pullinen. Näistä Taimela erosi tehtävästään 1. 1. 1955.

Orkesterin järjestysmiehenä toimi edelleen A. Karsti.

Kertomusvuonna pidettiin 29 varsinaista sinfoniakonserttia. Ne jakautuivat vuoden alusta lähtien kahdeksi sarjaksi, joista A-sarjan kausitilajille oli tarjottu mahdollisuus lunastaa edellisen syyskauden kausikortteja vastaavat uudet kausikortit, mutta B-sarja myytiin uusille tilaajille. Täten voivat entistä laajemmat yleisöpiirit päästä sinfoniakonsertteihin. Sarjoittain jakautuivat sinfoniakonsertit seuraavasti: A-sarja 19 (kevällä

10, syksyllä 9), B-sarja 10 konserttia (kevällä 6, syksyllä 4). Lisäksi pidettiin ylimääräisen sinfoniakonsertti Jean Sibeliuksen 90-vuotispäivänä 8. 12.

Päiväkonsertit jakautuivat matineoihin, koululaiskonsertteihin ja tehdaskonsertteihin. Matineoita järjestettiin vain vuoden alkupuolella neljä sekä tavanmukainen vappumatinea. Syyskaudella ei matineoita yleisön puutteen vuoksi järjestetty lainkaan. Sen sijaan pidettiin ennen koululaiskonserttien sarjan alkamista kolme tehdaskonserttia, Oy. Sohlberg Ab:n tehdaspihalla, SOK:n tehtaassa ja Oy. Alkoholiliikkeen tehtaassa.

Koululaiskonsertteja pidettiin kolmena sarjana. A-sarja oli tarkoitettu lähinnä oppikoulujen yläluokkalaisille, B-sarja oppikoulujen alaluokkalaisille ja kansakoululaisille. A- ja B-sarjat selostettiin suomeksi, C-sarja oli tarkoitettu ruotsinkielisille koululaisille ja selostettiin ruotsiksi. Kaikkiaan järjestettiin koululaiskonsertteja seuraavasti: A-sarja 10 (kevällä 5, syksyllä 5), B-sarja: 6 (kevällä 3, syksyllä 3), C-sarja 7 (kevällä 4, syksyllä 3), yhteensä 23.

Lautakunnan ja Suomalaisen Oopperan pääjohtajan Sulo Räikkösen välisen sopimuksen mukaisesti viimeksimainittu huolehti kaupunginorkesterin konserttiohjelmien julkaisemisesta 100 000 mk:n vuotuista korvausta vastaan ohjelmien hinnan ollessa 20 mk.

Kaupunginorkesterin intendentti huolehti edelleen eri maksua vastaan sinfoniakonserttien sävellyksiä ja niiden säveltäjien henkilöllisyyttä koskevista selostuksista, jotka liittyvät käsiohjelmiin painettuina lisälehtinä. Koululaiskonserteissa toimi eri maksusta ohjelmaselostaja, joka selosti konsertin kovaäänisen välityksellä.

Sinfoniakonserttien lippujen hinnat olivat kertomusvuonna 400, 300 ja 200 mk. Yliopistossa opiskeleville ylioppilaille myytiin 100 lippua ja Sibelius-Akatemiassa opiskeleville 20 lippua 50 mk:n hintaan. Sarjalippujen tilaajille myönnettiin alennusta 20 %. V:n 1956 alusta päätettiin alennusta myöntää vain 10 %.

Varsinaisiin sinfoniakonsertteihin myytiin kaikkiaan 19 987 pääsylippua, eli keskimäärin 689 lippua konserttia kohti (v. 1954 695 lippua) ja ylimääräiseen sinfoniakonserttiin 606 pääsylippua, matineoihin 1 279 pääsylippua ja koululaiskonsertteihin 15 309 lippua eli keskimäärin 343 (v. 1954 754 lippua). Konserttilippujen kokonaismäärä oli siis 37 181.

Kaupunginorkesteri avusti kertomusvuoden aikana 158 oopperanäytännössä ja yhdeksässä konsertti- tai juhlatilaisuudessa. Tämän lisäksi orkesteri avusti Sibelius-viikon konserteissa, joihin kaupunginhallitus luovutti orkesterin maksutta. Näistä johti avajaiskonsertin 9. 6. Jussi Jalas ja konsertit 10. 6. ja 14. 6. Tauno Hannikainen. Konsertissa 10. 6. esiintyi Sibelius-viikon juhlaorkesteri, eli kaupunginorkesteri vahvistettuna Radion sinfoniaorkesterin jousistolla ja 12. 6. pidetyssä konsertissa Nils-Erik Fougstedtin johtama Radion sinfoniaorkesteri kaupunginorkesterin jousistolla vahvistettuna, samoin Sibelius-viikon juhlaorkesterin nimellä.

Säveltäjä Aram Hatsaturjan, joka vieraili kaupunginorkesterin johtajana, lahjoitti eräiden sävellystensä partituurit kaupunginorkesterille.

Kaupunginhallitus suostui siihen, että kaupunginorkesteria saatiin toistaiseksi luovuttaa maksutta hyväntekeväisyystarkoituksiin. Milloin kaupunginorkesteri muuten luovutettiin maksutta sivullisten käyttöön, se tapahtui aina kaupunginhallituksen kulloinkin antaman luvan perusteella.

Kaupunginhallitus anoi kaupunginorkesterille valtionapua 2.5 milj. mk, sitä saatiin 2.1 milj. mk.

Lautakunta esitti kaupunginhallitukselle, että orkesterin jäsenten palkkauksessa oli havaittu epäkohta mm. siinä, että orkesterin äänenjohtajan ja soittajan välinen palkkaero ei vastannut sitä erotusta, mikä em. soittajantehtävien, velvollisuuksien ja solistikyvyn välillä vallitsi ja näin ollen äänenjohtajien palkat olisi korotettava asianomaisen työn laatua vastaavalle tasolle. Lisäksi tehtiin eräitä ehdotuksia orkesterin sisäisen palkkajärjestelyn aikaansaamiseksi, mutta kaikki ko. ehdotukset tulivat hylätyiksi.

Suomen Muusikkojen liitto oli ilmoittanut päättäneensä korottaa muusikkojen palkkoja koskevaa tariffia, mutta lautakunta ei ilman muuta katsonut tämän nojalla voitavan suorittaa korkeampia palkkioita tilapäisille muusikkoavustajille, vaan valtuutti orkesterin intendentin neuvottelemaan asiasta liiton ja Oy. Yleisradio Ab:n kanssa. Neuvottelut eivät vielä vuoden loppuun mennessä johtaneet tulokseen.

Kertomusvuonna kaupunginorkesterin kirjastoon hankittiin nuottimateriaalit n. 40 sävelteokseen.